

Klub 44 F

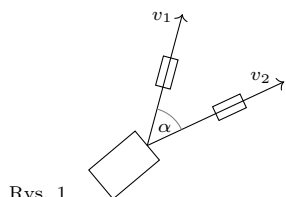
Redaguje Elżbieta ZAWISTOWSKA

Rozwiązania zadań z numeru 3/2021

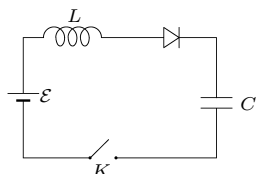
Przypominamy treść zadań:

714. Ciężka skrzynia przesuwana jest przy pomocy dwóch traktorów, które poruszają się z prędkościami v_1 i v_2 , między którymi jest kąt α (rys. 1). Jak jest skierowany i jaką ma wartość wektor prędkości skrzyni w chwili, gdy liny są równoległe do wektorów v_1 i v_2 ?

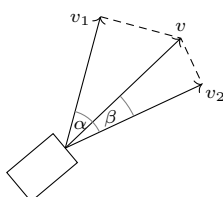
715. Do jakiego napięcia naładuje się kondensator o pojemności C po zamknięciu klucza K w obwodzie przedstawionym na rysunku 2? Jaka będzie maksymalna wartość natężenia prądu podczas ładowania? Siła elektromotoryczna baterii wynosi $\mathcal{E}$, opór wewnętrzny baterii i opory przewodów łączących są zaniedbywalne. Dioda jest idealna – w kierunku przewodzenia ma opór zerowy, a w kierunku zaporowym jej opór jest nieskończenie wielki. Indukcyjność cewki L jest na tyle duża, że proces ładowania jest powolny.

Rys. 1

Rys. 2

Rys. 3

714. Liny są nierozciągliwe, więc rzut prostopadły wektora prędkości skrzyni v na kierunek pierwszej liny ma wartość v_1 , a na kierunek drugiej v_2 . Wektory v_1 i v_2 są składowymi prędkości skrzyni, ale z różnych rozkładów na kierunki prostopadłe. Koniec wektora v znajduje się na przecięciu prostokątów do lin, wystawionych z końców wektorów v_1 i v_2 (rys. 3). Z rysunku widać, że $v_1 = v \cos(\alpha - \beta)$ oraz $v_2 = v \cos \beta$. Stąd

$$v_2/v_1 = \cos \beta / (\cos \alpha \cos \beta + \sin \alpha \sin \beta) = 1 / (\cos \alpha + \sin \alpha \operatorname{tg} \beta),$$

$$\operatorname{tg} \beta = v_1 / (v_2 \sin \alpha) - \operatorname{ctg} \alpha.$$

Wartość wektora prędkości skrzyni dana jest wzorem

$$v = v_2 / \cos \beta = v_2 \sqrt{1 + \operatorname{tg}^2 \beta}.$$

715. Oznaczmy przez $Q_{\max}$ maksymalny ładunek na kondensatorze po zakończeniu procesu ładowania. Praca źródła prądu równa jest energii pola elektrycznego wewnątrz kondensatora

$$\mathcal{E}Q_{\max} = Q_{\max}^2 / 2C, \quad \text{stąd } Q_{\max} = 2C\mathcal{E}.$$

Maksymalna wartość napięcia, do jakiego naładuje się kondensator, $U = 2\mathcal{E}$.

Drugie prawo Kirchhoffa dla badanego obwodu ma postać

$$(*) \quad \mathcal{E} - LdI/dt - Q/C = 0.$$

Gdy natężenie prądu jest maksymalne $I = I_{\max}$, jego pochodna po czasie znika i ładunek na kondensatorze $Q = C\mathcal{E}$. Z zasady zachowania energii mamy wtedy

$$\mathcal{E}Q = LI_{\max}^2 / 2 + Q^2 / 2C.$$

Stąd

$$I_{\max} = \mathcal{E} \sqrt{C/L}.$$

Możemy też znaleźć zależność od czasu natężenia prądu w obwodzie i ładunku na kondensatorze. Różniczkując równanie (*) po czasie otrzymujemy

$$d^2I/dt^2 + I/LC = 0.$$

Rozwiązanie tego równania po uwzględnieniu, że $I(0) = 0$, ma postać

$$I = I_{\max} \sin \omega t, \quad \text{gdzie } \omega = 1/\sqrt{LC}.$$

Ładunek na kondensatorze

$$Q = -(I_{\max}/\omega) \cos \omega t + I_{\max}/\omega,$$

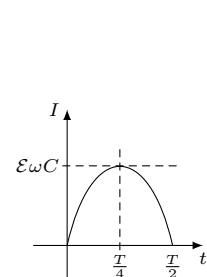
bo $Q(0) = 0$. Podstawiając I oraz Q do równania (*), które musi być spełnione w każdej chwili czasu, otrzymujemy

$$I_{\max} = \mathcal{E}\omega C = \mathcal{E} \sqrt{C/L}, \quad Q_{\max} = 2I_{\max}/\omega = 2\mathcal{E}C.$$

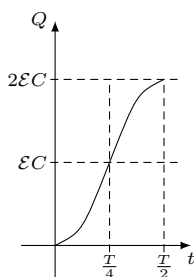
Zależność natężenia prądu w obwodzie i ładunku na kondensatorze od czasu ilustrują rysunki 4a i 4b.

Czołówka ligi zadaniowej **Klub 44 F** po uwzględnieniu ocen rozwiązań zadań 706 ($WT = 2,6$), 707 ($WT = 1,67$), 708 ($WT = 2,36$) i 709 ($WT = 1,65$) z numerów 11/2020 i 12/2020

Tomasz Wietecha	Tarnów	15	– 45,27
Jan Zambrzycki	Białystok	3	– 44,89
Michał Koźlik	Gliwice	4	– 42,82
Tomasz Rudny	Poznań		41,38
Konrad Kapcia	Poznań	1	– 33,63
Piotr Adamczyk	Warszawa		33,44
Paweł Perkowski	Ożarów	3	– 32,26
Ryszard Woźniak	Kraków		31,46
Jacek Konieczny	Poznań		31,33
Sławomir Buć	Mystków		29,75

Rys. 4a

Rys. 4b

Skrot regulaminu

Każdy może nadsyłać rozwiązania zadań z numeru n w terminie do końca miesiąca $n + 2$. Szkice rozwiązań zamieszczamy w numerze $n + 4$. Można nadsyłać rozwiązania czterech, trzech, dwóch lub jednego zadania (każde na oddzielnej kartce), można to robić co miesiąc lub z dowolnymi przerwami. Rozwiązania zadań z matematyki i z fizyki należy przysyłać w oddzielnych kopertach, umieszczając na kopercie dopisek: **Klub 44 M** lub **Klub 44 F**. Można je przysyłać również pocztą elektroniczną pod adresem delta@mimuw.edu.pl (preferujemy pliki pdf). Oceniamy zadania w skali od 0 do 1 z dokładnością do 0,1. Ocenę mnożymy przez

współczynnik trudności danego zadania: $WT = 4 - 3S/N$, gdzie S oznacza sumę ocen za rozwiązania tego zadania, a N – liczbę osób, które nadesłały rozwiązanie choćby jednego zadania z danego numeru w danej konkurencji (**M** lub **F**) – i tyle punktów otrzymuje nadsyłający. Po zgromadzeniu 44 punktów, w dowolnym czasie i w którejkolwiek z dwóch konkurencji (**M** lub **F**), zostaje on członkiem **Klubu 44**, a nadwyżka punktów jest zaliczana do ponownego udziału. Trzykrotne członkostwo – to tytuł **Weterana**. Szczegółowy regulamin został wydrukowany w numerze 2/2002 oraz znajduje się na stronie deltami.edu.pl.